

Näsijärven kalastusalue
Paavolantie 335
34240 Kämmenniemi

22.1.2014

Maa- ja metsätalousministeriö
Kalastus, riistanhoito ja porot
PL 30, 00023

Kannanotto hallituksen esityksestä kalastuslaiksi

Näsijärven kalastusalueen aiemmasta esityksestä on huomioitu mm. kalatalousalueiden osakaskuntien äänimäärän porrastus mikä on hyvä asia. Isojen kalatalousasioiden perustaminen sekä kaupallisten kalastajien rekisteröitymispakko ovat hyviä asioita. Lakimuutosta on kehitetty joiltakin osin parempaan suuntaan mutta siinä on edelleen kehitettävää.

Pidämme vesialueiden omistajien ja kalastusalueiden kannanottoa tärkeänä. Lausunnoissa näkyy kalatalouden käytännön tekijöiden näkemys mihin suuntaa sitä on kehitettävä. SOME:n lausuntojakin kannattaa kuunnella, mutta niillä tulee olla kevyempi painoarvo mitä ovat alalla lakisääteisesti toimivat osakaskuntien ja kalastusalueiden kannanotot. Kalastusalueilla ja osakaskunnilla on kattava tieto ja pitkäaikainen kokemus siitä miten kalatalouden sektoria tulee kehittää.

Rahoitus

Lakiehdotuksen mukaista kalavarojen ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävää käyttöä ja hoitoa ei saavuteta yhden kortin mallilla. Kysymyksessä on rakenteellinen ajatusvirhe. Ravustajan, katiskan pitäjän ja verkkokalastajan tulisi ostaa valtakunnallinen virvelilupa, vaikka he eivät kalasta virvelillä. Tämä on pakkomyyntiä näille kalastajaryhmille. Lähtökohtana tulee olla, että kukin kalastajaryhmä maksaa lupamaksuina kohtuukorvauksen harrastamansa kalastusmuodon perusteella. Valtion kalastusmaksut tulee jatkossa hinnoitella markkinalähtöisesti ilman kalastusoikeuden polkumyyntiä.

Lakiuudistus tulee toteuttaa nykyaikaisella tavalla ”käyttäjä maksaa” -periaatteen mukaisesti. Viehekalastuksen suhteellinen osuus on merkittävästi lisääntynyt viime vuosina ja pyyntitapa kohdistuu pitkälti petokaloihin. Tämän kalastusmuodon maksuja ei ole syytä laskea kuten nykyisessä lakiehdotuksessa esitetään. Näsijärven kalastusalue esittää:

- a) Kalastusta ja ravustusta harrastavat lunastavat **perusmaksuna 25 euron (vuosi) hintaisen valtion kalakortin**. Lyhytlupina viikkokortti 10 euroa ja päiväkortti 5 euroa. Varsinainen kalastuslupa hankitaan vesialueen omistajalta tai muulta kalastusoikeuden haltijalta kuten tähänkin saakka.
- b) Viehekalastusta yhdellä vavalla harrastaville tarjotaan mahdollisuus lunastaa 55 euron (vuosi) hintainen **sisävesialueen viehekortti**, joka kattaa kaikki Suomen järvet ja jokivesistöt lohi- ja siikapitoisia virtavesiä ja erikoiskohteita lukuun ottamatta. Itämeren rannikolla kalastava voisi lunastaa vastaavasti **rannikkoalueen viehekortin** (55 euroa/vuosi). Satunnaisemmin kalastaville ja kalastusmatkailijoille tarjotaan lisäksi kohtuuhintaisia lyhytlupia; viikkokortti 10 euroa ja päiväkortti 5 euroa.
- c) Maksujärjestelmä laaditaan siten, että kaikki tarvittavat maksut voi lunastaa esim. verkkokaupan kautta yhdellä maksutapahtumalla, jolloin yhdistelmäkortti (kalakortti + viehekortti) on hinnaltaan 80 euroa vuosi, 20 euroa viikko ja 10 euroa vrk.
- d) Kaikki 18 vuotta täyttäneet ovat maksujen piirissä, onkijoita ja pilkkijöitä lukuun ottamatta.

Vesialueen omistajat ja kalastusalueet huolehtivat kansallisvarallisuudesta, siellä tehdään valtava määrä talkootyötä, huolehditaan osittain kriisiajan elintarvikeomavaraisuudestakin, tuotetaan monenlaisia palveluita myös muillekin vesien käyttäjille kuin kalastajille, huolehditaan osakaskunnan ja kalastusalueen vesiensuojelunedusta ja tuetaan vesiensuojelun yleisenedun valvontaa. Kaikkea tämä menetetään, mikäli kymmentuhatpäisten talkoolaisten motivaatio murennetaan supistamalla vesienomistajan ja kalastusalueiden etuuksia ja sananvaltaa hallinnoimillaan alueilla.

Korvaukset vesialueen omistajille

Hallituksen esityksessä todetaan mm.: ”*Omaisuuksien suojaamista koskevan perustuslain 15 §:n 1 momentin nojalla jokaisen omaisuus on turvattu. ... Vesialueen omistukseen kytkeytyvä kalastusoikeus on perustuslakivaliokunnan vakiintuneen käytännön mukaan perustuslaillista omaisuuden suojaamista nauttiva varallisuusarvoinen etu haltijalleen, jolla on lähtökohtainen valta hallita, käyttää ja hyödyntää omaisuutta sekä määrätä siitä.*”

Vesialueiden omistajille on korvattava kalastusoikeuden käyttö viehekorteista sekä myös onginnasta ja pilkinnästä. Näistä kertyneet varat tulee palauttaa täysimääräisinä vesialueiden omistajille. Tässä asiassa ei ole tapahtunut

lainsäädännöllistä muutosta joten onkimista ja pilkkimistä ei tule jättää pois korvattavien kalastusoikeuksien luettelosta. Tämä mahdollistaa kalavesien suunnitelmallisen ja tehokkaan hoidon, jota kalastuksen harrastajat tänä päivänä yhä enemmän toivovat.

Kalatalous viranomainen

Kuten jo aiemmin on kommentoitu ihmetystä herättää se miten paljon ELY-keskukselle siirrettäisiin uusia tehtäviä ja runsaasti lisää byrokratiaa.

Valtionhallinnossa on asetettu huomattavat supistustavoitteet henkilömäärissä ja tarkoituksena on karsia julkisen hallinnon tehtäviä ja vähentää byrokratiaa. Mikäli henkilöresurssit eivät päätökset viipyvät ja asioiden hoito vaikeutuu. Paikallistasolla osataan tehdä tarvittavia päätöksiä.

Alueellista kalatalouden yhteistyöryhmää ei nykyisten lakisääteisten toimijoiden lisäksi tarvita. Yhteistyö ja tiedonvaihto voidaan toteuttaa kyllä kalatalousalueiden toimesta ja vapaaehtoisilla yhteistyöryhmillä aina tarpeen mukaan.

Kalastusmuodot

”Onkimisen määritelmä muuttuisi voimassa olevan lain vastaavasta siten, että jatkossa onkiminen olisi mahdollista myös kelalla varustettua vapaa käyttäen. Tämä mahdollistaisi onginnan harjoittamisen myös loivilla ja matalilla ranta-alueilla sekä helpottaisi veneettömien kalastajien ongintaharrastusta.

Kelaongintaa ei tule saattaa yleiskalastusoikeuden piiriin. Väittäjä ”helpottaisi veneettömien kalastajien ongintaharrastusta” tuntuu kummallisesta koska kyllä nykyisinkin veneettömien on mahdollista kalastaa – ei se ole ollut vaikeaa.

Kelaonkijoiden saalislajeina ovat särkikalojen lisäksi ja monilla kalastajilla niiden sijasta tyyppillisesti istutuksin tuettavat arvokalat; siika, kuha, kirjolohi ja karppi. Lisäksi kelaonkija voi tehokkaasti tavoitella monia muita saalislajeja, kuten isoa ahventa, haukea, toutainta, harjusta ja myös taimenta. toutain ja luonnollinen syötti on useimmiten paljon tehokkaampi kuin keinotekoinen viehe. Tämä näkyy onginnan ohella esimerkiksi suuren suosion saaneessa lohikalajien täkyraksiuistelussa, joka on käytännön kokemusten ja tutkimustenkin mukaan tehokkaampaa kuin kalastus keinovieheillä. Kelaonginnan määrittely puuttuu lakiehdotuksesta. Esimerkiksi liikkuvasta veneestä kelaonkiva voisi käytännössä voisi uistella virveliä käyttäen vapaasti ja maksuttomasti täkyraksilla viehekalastajien maksaessa kalastusluvut.

Kalastuksen valvonta vaikeutuu mikäli kelaonginta siirretään yleiskalastusoikeudeksi. Ei myöskään ole mitään kestäviä perusteita tarjota yhdelle kalastajaryhmälle täysin maksutonta arvokalajien kalastusoikeutta. Kelaonginta on suositeltava kalastusmuoto, mutta se tulee ehdottomasti pitää viehekortin piirissä.

Pyydysten silmäkorajoitukset ja saaliskiintiöt

Kalastuslaista ja sen perusteluista tulisi selkeästi ja sanallisesti käydä ilmi kalastusoikeuden haltijoiden rooli ja oikeudet päättää pyydysten rakennetta ja saaliskalojen määrää koskevissa asioissa.

Voimassa olevan kalastuslain osalta on esitetty erilaisia tulkintoja siitä, kenen oikeus on päättää esimerkiksi alueellisista verkon solmuvälirajoituksista (mm. KaL 32 §). Lakitekstin epämääräisyys ja erilaiset tulkinnat ovat tehneet asiasta hyvin epäselvän. Käytännössä osakaskunnat, kunnat ja muut kalastusoikeuden haltijat ovat tähän saakka asettaneet hyvin pitkälti esimerkiksi verkkojen solmuvälirajoitukset omille vesialueilleen ja niitä on noudatettu käytännön kalastuksessa. Osakaskunnat ja kalastusalueet nämä asian tuntevat vesialueellaan parhaiten ja siellä nämä päätökset myös pitäisi tehdä.

Sama tarkennus olisi syytä tehdä myös saaliskiintiöiden määräämisoikeudesta. Voiko esimerkiksi yksittäisen koskikohteen ko. haltija päättää ko. vesialueen kalastajakohtaisesta (kuten nykykäytäntö) tai kokonaiskiintiöstä lohikalojen osalta, vai onko asia vahvistettava MMM:n asetuksella tai ELY-keskuksen päätöksellä (52 ja 53 §)?

Näsijärven kalastusalue

Erkki Ala-Paavola

Hallituksen puheenjohtaja ja nimenkirjoittaja